

SPOJENÁ ŠKOLA INTERNÁTNA

ul. Československej armády 183/1, 967 32 Kremnica, IČO: 51958767

Škola: tel.: 045/ 6742 420, Internát: tel.: 045/ 6742 090

Výchovný program školského internátu, Spojenej školy internátnej v Kremnici

Mgr. Haško Viktor

vedúci školského internátu

Ing. Vetráková Miroslava

riaditeľka školy

„Najrozumnejšia forma výchovy je príklad“ (Albert Einstein)

Pri tvorbe Výchovného programu pre školský internát sa prihliadalo na vzorový Štátny výchovný program pre školský internát, ktorý vydalo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky.

OBSAH

Úvod	4
1 Ciele a poslanie výchovy.....	5
2 Formy výchovy a vzdelávania.....	6
3 Výchovný jazyk.....	6
4 Tematické oblasti výchovy.....	6
4.1 Charakteristika a ciele tematických oblastí výchovy	7
4.1.1 Komunikácia a práca s informáciami.....	7
4.1.2 Sebarozvoj a svet práce	8
4.1.3 Zdravie a subjektívna pohoda.....	8
4.1.4 Spoločnosť a príroda	9
4.1.5 Kultúra a umenie	10
4.1.6 Rodina a partnerské spolužitie	11

Úvod

Štátny výchovný program pre školský internát vymedzuje základné požiadavky štátu na poskytovanie výchovy a vzdelávania v školských internátoch pre deti materských škôl, žiakov základných škôl a stredných škôl.

Štátny výchovný program:

- predstavuje štátom vymedzené ciele a obsah výchovy a vzdelávania v súlade s aktuálnymi požiadavkami na zabezpečenie komplexného rozvoja osobnosti dieťaťa a žiaka s dôrazom na výchovnú činnosť,
- zohľadňuje ciele a princípy výchovy vo voľnom čase, výchovy mimo vyučovania a neformálneho vzdelávania,
- prispieva k ucelenému a vnútorne prepojenému systému vzdelávania a výchovy, čím prispieva k formovaniu osobnosti dieťaťa a žiaka a úzkej spolupráci s príslušnou školou,
- nadväzuje na výchovno-vzdelávaciu činnosť školy a úzko spolupracuje s rodinou dieťaťa a žiaka,
- je kompatibilný s cieľmi predprimárneho, základného a stredného vzdelávania, ako aj s cieľmi vzdelávacích oblastí a rešpektuje vekovú rôznorodosť detí a žiakov ubytovaných v školských internátoch pri rôznych typoch škôl,
- zdôrazňuje neformálny a demokratický prístup vo výchovno-vzdelávacom procese umožňujúci zdieľanie osobných skúseností,
- zohľadňuje potrebu pracovať s rozmanitosťou detí a žiakov, ich rôznorodým potenciálom, nadaním, talentom aj znevýhodnením na princípe inklúzie vo výchove a vzdelávaní,
- vytvára podmienky a priestor pre implementáciu podporných opatrení v podobe integrovaného systému prevencie a intervencie,
- predstavuje základný rámec pre tvorbu konkrétnych výchovných programov školských zariadení, ktoré sú prispôsobené lokálnym potrebám zariadení a deťom a žiakom, ktorí ich navštevujú,
- je rámcom a východiskom pre tvorbu metodických materiálov pre školské internáty, ktoré môžu podporovať realizáciu výchovného programu školského zariadenia,
- vytvára predpoklady na autonómne plánovanie a realizáciu výchovy a vzdelávania v konkrétnych školských internátoch,
- vytvára podmienky pre uspokojovanie individuálnych potrieb a záujmov detí a žiakov prostredníctvom výchovno-vzdelávacích aktivít, vychádza zo skutočnej úrovne záujmov detí a vytvára dostatočný priestor pre individuálny prístup a ich vlastné tempo činnosti,
- vychádza z legislatívnych podmienok fungovania školských internátov a ich špecifik:
  - časová voľnosť (relatívnej neohraničenosti) dáva možnosti využitia rozmanitých foriem a metód práce,
  - činnosti je možné realizovať v rozmanitých priestoroch, čím môžu byť tieto činnosti dynamickejšie, flexibilnejšie a môžu viac podporovať tvorivosť detí a žiakov.

1 Ciele a poslanie výchovy

Poslaním výchovy v školskom internáte je poskytovanie všestrannej pomoci deťom a žiakom pri ich príprave na vyučovanie, formovanie aktívneho postoja detí a žiakov k sebazvedávaniu a sebaobslužbe, uspokojovanie individuálnych potrieb a záujmov. Súčasťou je rozvíjanie nadania, špecifických schopností a tvorivosti, aktívne využívanie voľného času, oddych a relaxácia. Školské internáty poskytujú priestor pre personalizáciu (objavovanie a definovanie seba), inklúziu (prijatie druhého za partnera, spoločníka a spolutvorcu) a subjektívnu pohodu (wellbeing – schopnosť rasti bez strachu a úzkosti). Podporujú rozvíjanie interpersonálnych zručností (soft skills), prehĺbovanie digitálnych zručností ako súčasť rozvinutého kritického a analytického myslenia, ale aj poznanie nebezpečenstva, ktoré online prostredie prináša. Samozrejmosťou je aj spolupráca v online prostredí vyžívaním kolaboratívnych nástrojov, či funkčná práca s aplikáciami.

Ciele výchovy a vzdelávania v školskom internáte sú:

- rozvíjať spôsobilosti kľúčové pre život v 21. storočí v prepojení na ciele a profil absolventa predprimárneho, základného a stredoškolského vzdelávania,
- formovať aktívny postoj detí a žiakov k sebazvedávaniu a sebaobslužbe,
- rozvíjať spôsobilosti oceňovať voľný čas ako hodnotu, využívať ho zmysluplne a racionálne pre svoj rozvoj,
- rozvíjať spôsobilosti plánovať a vyberať si vhodné činnosti k participácii, k rekreácii a relaxácii,
- podporovať inkluzívny a individualizovaný (diferencovaný, personalizovaný) prístup vo výchove a vzdelávaní, v centre ktorého stojí dieťa alebo žiak, jeho osobnostný potenciál a výchovno-vzdelávacie potreby,
- podporovať podnikavosť, iniciatívnosť, tvorivosť a prirodzenú zvedavosť pri poznávaní sveta okolo seba,
- uplatňovať a chrániť práva dieťaťa v spolupráci s rodinou, zriaďovateľom a ďalšími partnermi podieľajúcimi sa na výchove,
- implementovať princípy inkluzívneho vzdelávania do výchovno-vzdelávacieho procesu,
- rozvíjať a upevňovať spôsobilosti najmä v oblastiach osobnosť, občianstvo, spolupráca, komunikácia, kreativita, kritické myslenie,
- zabezpečovať deťom a žiakom kvalifikovanú pomoc a podmienky k príprave na vyučovanie.

Ciele výchovy v školskom internáte sa naplňujú prostredníctvom okruhov činností (aktivít v režimových častiach dňa), ktorými sú odpočinkové a relaxačné činnosti, sebaobslužné činnosti, dobrovoľnícke aktivity, príprava na vyučovanie, rekreačné a záujmové činnosti.

2 Formy výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie sa organizuje dennou formou. Forma organizácie výchovy a vzdelávania v školskom internáte v súlade s § 54 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov je týždenná.

Forma výchovy a vzdelávania	denná s týždennou prevádzkou
Výchovný jazyk	Slovenský
Druh šk. zariadenia	štátne
Dátum prerokovania s pedagogickou radou školy	28.8.223
Zriaďovateľ	Krajský školský úrad v Banskej Bystrici

3 Výchovný jazyk

Výchovným jazykom v školských internátoch je **štátny jazyk Slovenskej republiky – slovenský jazyk**.

V súlade s § 12 Zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako výchovno-vzdelávací jazyk v školách a školských zariadeniach je vymedzené aj používanie:

- *jazyka národnostných menšín* pre občanov patriacim k národnostným menšinám,
- *slovenský posunkový jazyk* nepočujúcim deťom a žiakom,
- *cudzieho jazyka* (bilingválne vzdelávanie) pre deti cudzincov.

V školských internátoch, v ktorých sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v jazyku príslušnej národnostnej menšiny, je súčasťou výchovno-vzdelávacej činnosti aj komunikácia v štátnom – slovenskom jazyku.

4 Tematické oblasti výchovy

Tematické oblasti výchovy reprezentujú odporúčaný obsah pre výchovno-vzdelávaciu a záujmovú činnosť v školskom internáte. Charakteristika a ciele tematických oblastí výchovy boli adaptované vo vzťahu k požiadavkám 21. storočia, záujmom a potrebám súčasných detí a žiakov, ako aj trendom vo svete vzdelávania (digitalizácia, informatizácia, inklúzia, diferenciacia, individualizácia a i.).

Tematické oblasti výchovy sú:

1. Komunikácia a práca s informáciami
2. Sebarozvoj a svet práce
3. Zdravie a subjektívna pohoda
4. Spoločnosť a príroda

5. Kultúra a umenie
6. Rodina a partnerské spolužitie¹

Tematické oblasti výchovy sú vzájomne prepojené, prelínajú sa a nevystupujú ako samostatné izolované časti. Netvorí uzavretý celok, ale otvorenú obsahovú dimenziu výchovy mimo vyučovania a výchovy vo voľnom čase. Ich implementácia do výchovno-vzdelávacej činnosti v školskom internáte nie je podmienená striedaním všetkých oblastí počas jedného pracovného týždňa, ale je nevyhnutné zabezpečiť komplexný rozvoj osobnosti dieťaťa a žiaka vo všetkých oblastiach. Napĺňaním cieľov tematických oblastí výchovy sa školské internáty plnohodnotne podieľajú na intrapersonálnom aj interpersonálnom rozvoji detí a žiakov a ich príprave na život.

4.1 Charakteristika a ciele tematických oblastí výchovy

4.1.1 Komunikácia a práca s informáciami

Charakteristika (opis) tematickej oblasti výchovy

Verbálna a neverbálna komunikácia, virtuálna komunikácia, efektívna komunikácia, budovanie digitálnej stopy. Riešenie konfliktov, aktívne počúvanie, prezentačné zručnosti. Kritické myslenie, riešenie problémov, vyhľadávanie a detekovanie informácií (fakty, argumenty, názor, pocit, hoax), objektivita a subjektivita interpretácií, komparácia informácií, overovanie informácií. Čitateľská, matematická a digitálna gramotnosť.

	<i>Ciele tematickej oblasti výchovy</i> <i>Komunikácia a práca s informáciami</i>
1.	Vyjadrovať svoje myšlienky v materinskom aj cudzom jazyku, pracovať s knihou, tvoriť texty rôznych štýlov, tvoriť vlastné texty, pochopiť funkcie písanej reči a porozumieť významu textu.
2.	Kultivovať zručnosti komunikácie využívaním všetkých dostupných foriem komunikácie ako verbálnej, neverbálnej, komunikácie činom, partnerskej komunikácie, online komunikácie.
3.	Aplikovať informatickú kultúru založenú na rešpektovaní právnych a etických zásad používania IKT a mediálnych produktov.
4.	Orientovať sa vo svete "Internet vecí".
5.	Používať kritické myslenie pri práci s informáciami získavanými z rôznych zdrojov a z internetu. Spolupracovať v online prostredí využívaním kolaboratívnych nástrojov a funkčnou prácou s aplikáciami.

¹ Uplatňuje sa výlučne v školskom internáte pri stredných školách

6.	Upevňovať vlastné prezentačné zručnosti cez rozvíjanie komunikačných zručností a zručností diskutovať a obhajovať vlastné názory.
7.	Rozvíjať jazykové a komunikačné zručnosti s ohľadom na čistotu jazykového prejavu, rozvoja slovej zásoby a gramatickej správnosti vyjadrovania.
8.	Využívať matematické myslenie, logické operácie pri práci s IKT.

4.1.2 Sebarozvoj a svet práce

Charakteristika (opis) tematickej oblasti výchovy

Personalizácia – priestor pre objavovanie a definovanie seba. Sebadôvera, sebaopoznávanie – kto som, kým sa chcem stať, o čom snívam. Time manažment, sebadisciplína, pevná vôľa. Budovanie „mojej značky“ – prezentovanie seba. Soft skills – tímová spolupráca, kooperácia, asertivita, tvorivé myslenie, empatia.

Riešenie konfliktov, správne rozhodovanie sa, vyjednávanie, atraktivita povolání, nové pracovné pozície, digitalizácia a informatizácia.

	<i>Ciele tematickej oblasti výchovy</i> <i>Sebarozvoj a svet práce</i>
1.	Využívať experimentovanie a bádanie v praktickom živote a štúdiu.
2.	Prejavovať podnikavosť, iniciatívnosť, tvorivosť a finančnú gramotnosť pri úspešnom zapájaní sa do bežného života.
3.	Orientovať sa na pracovnom trhu a uvedomovať si význam celoživotného vzdelávania.
4.	Aplikovať metakognitívne stratégie pri postupoch vlastného učenia sa.
5.	Prejavovať záujem o dobrovoľnícku prácu.
6.	Využívať vlastné záujmy na podporu sebarealizácie a voľby povolania.
7.	Používať zručnosti kooperácie a spolupráce pri spoločných voľnočasových aktivitách.

4.1.3 Zdravie a subjektívna pohoda

Charakteristika (opis) tematickej oblasti výchovy

Fyzické zdravie, duševné zdravie, zdravý životný štýl, životospráva, šport, cvičenie, režim dňa. Motivácia, aspirácie, túžby. Postoje, názory. Sila prítomného okamihu, prežívanie svojej pozície – člena tímu, skupiny ako súčasť rastu, života.

Subjektívna pohoda (wellbeing) ako schopnosť rastu bez strachu, úzkosti, nežit' v obrane. Pociť šťastia – čo ma robí šťastným, čo mi prináša radosť. Pociť spokojnosti – zmysel života.

Skutočný život a virtuálna realita.

	<p>Ciele tematickej oblasti výchovy</p> <p>Zdravie a subjektívna pohoda</p>
1.	Uplatňovať zásady zdravého životného štýlu, kontrolovať a regulovať svoje správanie v otázkach zodpovednosti za vlastné zdravie.
2.	Zapájať sa do realizácie aktivít na podporu telesného a duševného zdravia, aktívneho oddychu a relaxácie.
3.	Uplatňovať zručnosti kooperácie a spolupráce ako člen tímu, sociálnej skupiny.
4.	Zvyšovať informovanosť o negatívnom vplyve užívania návykových látok na kvalitu života a zdravie človeka.
5.	Zvyšovať úroveň svojej emocionálnej inteligencie uplatňovaním zručností empatie, aktívneho počúvania, ovládania svojich kladných aj záporných emócií.
6.	Formovať zdravý sebaobraz a zodpovedný vzťah k svojmu telu, k sebe samému a k iným ľuďom.
7.	Upevňovať vlastnú prosociálnosť vo vzťahu k spolužiakom, rodičom, učiteľom, vychovávateľom a ďalším aktérom výchovno-vzdelávacieho procesu.
8.	Mať pozitívny vzťah k pohybovým aktivitám a športu s ich pravidelným začlenením do denného režimu.
9.	Získať správne držanie tela a kultivovaný pohybový prejav.

4.1.4 Spoločnosť a príroda

Charakteristika (opis) tematickej oblasti výchovy

Hodnoty v spoločnosti, sloboda, demokracia, práva a povinnosti. Ľudské práva. Sociálne znevýhodnené (vylúčené skupiny) skupiny. Inkluzívny prístup k životu – prijatie druhého za partnera, spoločníka, spolutvorcu.

Medziľudské vzťahy, tolerancia, akceptácia, rešpektovanie, dialóg, konsenzus, kompromis, lojalita. Trvalo udržateľný rozvoj. Globálne problémy ľudstva.

	<p>Ciele tematickej oblasti výchovy</p> <p>Spoločnosť a príroda</p>
1.	Utvrďovať etické správanie, prijímanie odlišnosti, občianske postoje a zručnosti ako trvalé aspekty občianskej spoločnosti.

2.	Spolupodieľať sa na živote v skupine.
3.	Obmedzovať ovplyvniteľnosť aktívnymi skupinami spochybňujúcimi demokratické hodnoty.
4.	Aplikovať prírodovedné vedomosti a formulovať argumenty na podporu rozhodnutí a odporúčaní súvisiacich s osobnými, spoločenskými, alebo globálnymi situáciami.
5.	Demonštrovať zásady environmentálneho prístupu k životnému prostrediu.
6.	Upevňovať poznanie a aplikáciu spoločenských, kultúrnych a právnych noriem v správaní voči okoliu.
7.	Predchádzať vplyvu sociálno-patologických javov, prevziať zodpovednosť za svoje konanie.

4.1.5 Kultúra a umenie

Charakteristika (opis) tematickej oblasti výchovy

Kultúrne dedičstvá – tradície, zvyky, obyčaje. Rozmanitosť a vplyv iných kultúr. Národná hrdosť, vlastenectvo. Slovensko – moja krajina. Náboženstvá. Národnostné menšiny. Umenie – výtvarné, hudobné, literárno-dramatické. Sebavyjadrenie cez umenie.

	<p><i>Ciele tematickej oblasti výchovy</i></p> <p><i>Kultúra a umenie</i></p>
1.	Aplikovať podnety moderného výtvarného umenia, podnety inšpirované dejinami umenia, podnety architektúry, podnety fotografie, podnety videa a filmu, podnety elektronických médií, podnety dizajnu a remesiel, podnety speváckej a inštrumentálnej činnosti, podnety iných oblastí poznávania sveta pri vlastnom experimentovaní, rozvíjaní tvorivosti a kreativity postavených na vlastnom zážitku a skúsenosti.
2.	Nadobudnúť interkultúrne spôsobilosti a uvedomovať si vzájomný vplyv rôznych kultúr na Slovensku v kontexte histórie a súčasnosti.
3.	Využívať rôzne formy umenia (hudobné, výtvarné, dramatické, tanečné, pohybové a pod.) na vlastné sebavyjadrenie, originálne reflexie skutočnosti, rozvoj vizuálnej gramotnosti, schopnosti kritického čítania a interpretácie.
4.	Prejavovať vzťah k ľudovým tradíciám, ochrane a poznávaniu kultúrneho dedičstva, poznávaniu kultúrnych hodnôt umenia a širokých kultúrnych kontextov a tradícií.
5.	Využívať pri komunikácii a interakcii s ľuďmi poznatky o kultúrach, náboženstve a tradíciách národnostných menšín žijúcich na Slovensku.

6.	Vnímať umenie a kultúru na základe súčasných kultúrnych procesov a aktuálnych problémov, chápať význam estetických faktorov a estetickej činnosti v každodennom živote, význam umenia v živote jednotlivca a spoločnosti.
7.	Využívať aktivity múzeí, galérií a divadiel pre zmysluplné využívanie voľného času, možnosť vlastného vzdelávania a aktívny oddych.

4.1.6 Rodina a partnerské spolužitie

Charakteristika (opis) tematickej oblasti výchovy

Vzhľadom na odporúčanie tvorcov štátneho výchovného programu pre školské internáty sa táto oblasť výchovy uplatňuje len na internátoch zriadených pri stredných školách. Keďže na našom internáte máme sporadicky umiestnených aj žiakov navštevujúcich praktickú školu, zahrnuli sme do tohto výchovného programu aj túto oblasť výchovy. Budeme ju však uplatňovať redukovane s ohľadom na neustálu prítomnosť žiakov navštevujúcich základnú školu, ktorí sa od žiakov praktickej školy nedajú v režime fungovania internátu oddeliť. Zameriame sa najmä na rozvoj takých aktivít, ktoré podporujú hodnoty rodiny a zdravých rodinných vzťahov. Otázky sexuality budeme so žiakmi preberať individuálne a len v situáciách, v ktorých nebudú prítomní mladší žiaci.

Hodnota rodiny. Zdravé vzťahy – vzťahy v rodine, priateľstve, partnerskom spolužití, zdravé sexuálne vzťahy. Intimita, dôvera a porozumenie druhému človeku. Hodnoty, ktoré ovplyvňujú kultúru vzťahov a sexuality. Pozitívny a negatívny vplyv rovesníckych skupín na rozhodnutia a správanie súvisiace so vzťahmi a sexualitou. Dôležitosť telesnej integrity, súhlasu a rešpektov intímnych vzťahoch.

Starostlivosť o zdravie svojho tela a o budovanie pozitívneho a zdravého sebaobrazu. Sexuálne prenosné infekcie a choroby, bezpečné spôsoby ochrany pred nimi; rôzne antikoncepčné metódy a možnosti ich komunikácie pri plánovaní rodičovstva. Sexuálne násilie a bezpečnosť

– rôzne formy sexuálneho násillia, bezpečnosť v offline a online priestore. Vhodné a nevhodné sexuálne obsahy v médiách a ich vplyvy na sebaobraz a vzťahy.

	<p><i>Ciele tematickej oblasti výchovy</i></p> <p><i>Rodina a partnerské spolužitie</i></p>
1.	Chápať význam a hodnotu rodiny a priateľstva a podporovať kultúru zdravých vzťahov v rodine, priateľstve a partnerskom spolužití.
2.	Rozvíjať základné zručnosti umožňujúce slobodne, bezpečne a zodpovedne sa rozhodovať a konať vo svojich vzťahoch v rôznych vývinových etapách dospievania.

3.	Rozpoznať hranice svojich (a všeobecne ľudských) práv vo vzájomných vzťahoch, vrátane intímnych, a v kontexte reprodukčného a sexuálneho zdravia.
4.	Formovať zdravý sebaobraz a zodpovedný vzťah k svojmu telu, k sebe samému a k iným ľuďom.
5.	Kriticky vnímať a hodnotiť komerčnú podobu sexuality v médiách.
6.	Poznať a využívať nástroje prevencie sexuálneho zneužívania a sexualizovaného násilia.
7.	Orientovať sa v službách pomoci, poradenstva a podpory v oblasti intimity, duševného a telesného stavu.

Všetky vyššie spomenuté oblasti výchovy budeme realizovať v súlade s úlohami a ročným plánom školského internátu. Výchovný program je napĺňaný voľnočasovými záujmovými aktivitami prostredníctvom ponúk a dohôd medzi vychovávateľom a žiakmi na voľný čas, v ktorých sa objavujú aktuálne programy (tvorivé dielne, vedomostné kvízy, športové aktivity, súťaže, neformálne rozhovory, prezentácie, hry, vychádzky, návštevy kultúrnych podujatí, besedy a pod.), žiaci sa do aktivít zapájajú ako organizátori, súťažiaci, tvorcovia produktu, moderátori, účinkujúci, aktívni diváci alebo pasívne. Pre každý školský rok je vypracovaný výchovný plán školského internátu, podľa ktorého sa riadi činnosť výchovných skupín. Okrem podujatí, ktoré sú v ročnom pláne, sú aktuálne zaradované ďalšie, ktoré vyplývajú z ponuky spolupracujúcich organizácií alebo z momentálnej situácie v školskom internáte.